

2025 nr 1

de Facto

Juristens guide till galaxen

JURIDISKA FÖRENINGEN VID UMEÅ UNIVERSITET

Utvecklas med oss

Med en unik och inkluderande företagskultur – Pure Lockstep – är vi en plats för dig som vill utvecklas och bidra till en positiv samhällsutveckling. Genom att arbeta tillsammans och innovativt har vi skapat oss en självklar plats i händelsernas centrum. Vill du bli en i teamet?

[MANNHEIMERSWARTLING.SE/KARRIAR](https://mannheimerswartling.se/karriar)

 MANNHEIMER
SWARTLING

INSTAGRAM

LINKEDIN

Innehållsförteckning

Ordförande har ordet <i>Vera Dahl</i>	4
Chefredaktör har ordet <i>Hugo Sidenhag</i>	5
Redaktionschef har ordet <i>Oskar Viklund</i>	6
STYRELSEN	7
Presentation av redaktionen	11
En guide till att genomföra muntliga presentationer – och att tycka om det... <i>Nina Nilsson Rådeström</i>	12
JR - mötet mellan lagen och lekmän <i>Linn Nilsson</i>	14
Intervju med Thomas Bull <i>Hugo Sidenhag</i>	16
Intervju: Anna Sundén Larsson <i>Hugo Sidenhag & Oskar Viklund</i>	20
En imposter med imposter syndrome <i>Rebecka Öhman</i>	24
Quiz!	25
Assar recenserar	26

Chefredaktör & ansvarig utgivare
Hugo Sidenhag

Redaktionschef
Oskar Viklund

Layoutansvarig
Alexandra Popova

Juridiska föreningen
Umeå Universitet
901 87 Umeå www.jf-umea.se

Ordförande har ordet

Så var dagen kommen, min allra första text i de Facto. Det känns ärofyllt. Jag vill börja med att ödmjukt tacka för det förtroende som föreningen har gett till årets styrelse, men framför allt vill jag rikta min tacksamhet för ert förtroende för mig som ordförande. Jag har stor respekt för mitt uppdrag och kommer därför att förvalta min post på bästa möjliga sätt. För mig kommer ni medlemmar vara styrelsens allra största fokus under hela verksamhetsåret och jag hoppas att ni kommer känna så under årets gång. Jag önskar att vi får ett händelserikt år tillsammans med mycket glädje, skratt och kanske framförallt god läsning.

Innan jag fortsätter vidare med mina ord så vill jag såklart ägna några rader till avgående styrelseledamöter. Tack för ert driv under föregående verksamhetsår. Ni gjorde otroligt mycket för våra medlemmar och ert engagemang har verkligen underlättat för oss som tillträdande styrelse.

Temat för årets första nummer är som bekant "Juristens guide till galaxen". Det påminde mig om uttrycket "Att sikta mot stjärnorna". Jag tror att många av oss som läser här på programmet (inklusive jag själv) lever efter det här mottot jämt och ständigt. Det grundar sig säkerligen i det faktum att det är en tuff och prestigefull yrkesbransch som vi har valt att ge oss in i. Hela tiden krävs det att man ska prestera sitt allra bästa för att säkerställa att rättssäkerhet upprätthålls.

Det är såklart en god egenskap att sikta mot stjärnorna för att uppnå stora drömmar. Däremot medför det inte sällan alldeles för höga förväntningar som ibland är så pass höga att det anses helt orimligt att uppnå dem och sålunda blir man besviken när man misslyckas med det omöjliga.

Därför tycker jag att det är viktigt att påminna sig om att det finns en längre sägning av uttrycket, nämligen "Att sikta mot stjärnorna, men landa på månen". Ibland är det faktiskt så att målet är att ta sig till stjärnorna, men rymdskeppet saknar en viktig funktion som medför att man inte har förutsättningarna att ta sig längre. (Dock ska man inte glömma bort att ta sig till månen är en enorm bedrift i sig!). Det bör också nämnas att alla kanske inte ser stjärnorna på samma sätt. Vissa kanske ser stjärnorna som brinnande klot och lockas inte alls av tanken att ta sig dit från första början. Andra kanske snarare är på väg mot stjärnorna, men uppmärksammar månen när raketerna flyger förbi. Där och då kanske astronauten inser att en månlandning passar bättre än att fortsätta vidare.

Oavsett om du förstod min ordlek eller ej så hoppas jag att du vågar sikta mot stjärnorna, men glöm inte att ta hand om dig på vägen.

Vera Dahl,
Ordförande för Juridiska Föreningen vid Umeå universitet

Chefredaktör har ordet

Det var en kväll som endast kommer en gång per år. En kväll jag spenderade med mina vänner, där vi åt gott och tillbringade tid i varandras goda sällskap. Och när klockan väl slog tolv nalkades ett nytt år - ett år som välkomnades av klockan som verkar ringa för evigt, till symfonin av fyrverkeriers explosioner. Men för mig välkomnades året även av någonting annat. Någonting mer subjektivt. Vetskapen om att jag inom en viss tid skulle axla ett större ansvar. Och den tiden är nu kommen.

Väntan har varit lång, subjektivt sett, men ack så värd. För trots att arbetet bitvis har varit stressande, spännande och nervöst - det bör inte stickas under stolen med - har det även varit givande och underbart, ungefär som att andas den friska luften en skymmande vårkväll. Att tillsammans med andra få skapa något eget - någonting som har en faktisk betydelse för likasinnade - är en upplevelse som jag inte visste att jag behövde. För denna möjlighet vill jag ta tillfället i akt att säga ett hjärtligt tack till er medlemmar; må det stå ristat i sten - ni kommer alltid att vara mitt fokus i denna roll! När jag ändå är igång skulle jag även vilja rikta ett stort tack till föregående styrelse för deras engagemang och arbete verksamhetsåret som gått!

Nu till numret, som denna gång har fått temat Juristens guide till galaxen. Valet av detta grundade sig, förutom på dess estetiskt tilltalande klang, på det faktum att det är ett tema som medför valfrihet. En galax symboliserar trots allt en kompletthet - en samling av allt. Det är med andra ord ett tema som kan ge vägledning, men som samtidigt inte är begränsande. Förhoppningen är alltså att detta nummer ska vara fyllt av innehåll som på ett sätt har en röd tråd, men utan att den tråden är synlig eller märkbar.

Sedan måste det även erkännas att termen tilltalade mig på grund av en tredje anledning. För termerna jurist och galax kan i viss bemärkelse anses höra ihop. Vi utgör trots allt en gemenskap - en galax. Alla är vi olika människor. Alla har vi olika livserfarenheter, olika idéer, olika drömmar. Men trots det är vi alla samlade här tillsammans på detta program. Detta är någonting jag har känt väldigt länge, och som till viss del kom till uttryck när jag själv skrev texter till de Facto föregående verksamhetsår. Min förhoppning med de Facto detta verksamhetsår är således att jag, tillsammans med min redaktion, ska kunna bidra till den gemenskap - den galax - som vi borde hålla så kär.

Hugo Sidenhag
Chefredaktör

Redaktionschef har ordet

Efter insparkens kanonväder har nog vinterns ojämna väder fått många att ifrågasätta varför de i själva verket flyttat hit till Norrland. Vissa kanske kom för skönheten. Vissa kom för äventyret. Vissa kanske inte visste var de hade kommit. Vintern har följts av slask och stress. Den julfrid man hade som liten har än en gång ätits upp av tentor och uppsatser. Nu är tenta-perioden klar sedan länge och dagarna blir längre. Junisar har blivit T2:or och JF är nu inne på sin tredje styrelse sedan jag började på det program där våra T8:or snart dansar sin sista dans. Tiden går med stormsteg.

När ni fick era antagningsbesked, om det så var i somras eller för flera år sedan, var det garanterat en släkting eller bekant som nämnde att studietiden är livets höjdpunkt. Om än det nog stämmer så är det en sanning med modifikation. Under hela min skoltid har jag sett stress påverka folk omkring mig. Redan på högstadiet hoppade en klasskompis av, trots skolplikten. Även på gymnasiet grät klasskompisar på grund av hög arbetsbelastning. Ingen-ting förberedde mig dock på hur situationen ser ut här på universitetet - på hur vissa sitter i "tysta" från öppning till stängning och ändå känner sig otillräckliga. På hur vissa inte känner att de har tid att ha roligt. Nu försöker jag inte låta som någon positivitetsguru som inte bryr mig om skolan. Tvärtom är jag som T2-omtentskribent väl medveten om hur höga krav som ställs på en högskoleutbildning. Problemet är att det är många som tar skolstressen och pre-stationsångesten till en sådan hög nivå att det blir skadligt för studieresultatet. Jag ska inte sitta här och låtsas som att jag läst någon psykologi. Inte heller ska jag låtsas att jag är något perfekt exempel som aldrig ligger uppe på natten och kallsvettas över en tenta. Det jag menar är att många av oss ställer alltför höga krav på oss själva. Krav som ingen kan uppnå. Krav som i stället är skadliga för våra studieresultat.

Vi kommer alla från olika bakgrunder. Från Norrbotten till Skåne. Ändå har vi, av alla ställen i vår galax, samlats här i Umeå för att plugga juristprogrammet tillsammans. Tiden går med stormsteg, så flytta ut från UB och ta tillvara på den tid vi har här med varandra.

Oskar Viklund,
Redaktionschef

STYRELSEN

Ordförande

Vera Dahl T4 (Falköping)

Guilty pleasure

Att "mysplugga" i UB en söndag när ingen annan är där.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Jag skulle säga att mitt värsta minne kommer från en sittning med andra program på Rouge. Utan att säga för mycket så innehöll ett av spexen: 3 killar, öl och rumpor. Det är något som jag aldrig velat uppleva.

Ser fram emot verksamhetsår

Jag ser fram emot allt roligt som kommer ske under året. Det är svårt att välja bara en sak, men kanske framförallt insparken?

Meningen med livet

Att arbeta och tjäna pengar? Nää tänk vad tråkigt om det skulle vara så. Egentligen så tror jag att meningen med livet är att aldrig ta någonting för givet. Det rimmar ju till och med!

Vice ordförande

Isak Östman T4 (Örnsköldsvik)

Guilty pleasure

Alla hatar på mig när jag säger att jag gillar doctor pepper så jag antar att det är mitt guilty pleasure.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Det var en gång på cinco. Jag skulle gå på toan och det var någon som hade varit där innan och kanske inte mått så bra. Jag ska inte gå in på för mycket detaljer, men det var spya överallt, och då menar jag överallt.

Ser fram emot verksamhetsår

Jag ser fram emot mycket, men främst skulle jag ändå säga att jag längtar till insparken.

Meningen med livet

Meningen med livet är enligt mig att ha roligt, än vad man väljer att göra.

Ekonomiansvarig

Alice Sandqvist T2 (Luleå)

Guilty pleasure

Kan inte göra något utan att ha serie, program eller musik på - är en riktig iPad kid.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Tyvärr många juristincester rakt framför ögonen på mig.

Ser fram emot att utveckla föreningens ekonomi och ge mina kollegor de bästa förutsättningarna för deras poster!

Meningen med livet

42

Informationsansvarig

Lisa Bäcklund T4 (Piteå)

Guilty pleasure

Lyssnar fortfarande på Justin Bieber hihi.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Det får ni fråga Alicia!

Jag ser fram emot att fortsätta utveckla och öka engagemanget för föreningen. Jag ser även fram emot kommande vårbankett och insparken till hösten!

Meningen med livet

Att växa upp och förstå att ingen riktigt vet vad de håller på med!

Utbildningsansvarig

Victor Holmström T6 (Gävle)

Guilty pleasure

Att läsa cheesy romantiska stories.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Inte i Umeå men ett grabbgång hade tagit sig in på en stugtomt, stulit en dansk flagga och var i processen att sätta eld på den

Möjligheten att få representera studenterna mot institutionen och att få mer insikt i hur andra juristutbildningar fungerar.

Meningen med livet

Att skapa en mening för sig själv.

Marknadsansvarig

Ebba Albecker T4 (Sundsvall)

Guilty pleasure

Att gotta mig i allt drama i Real housewives, Kardashians eller varför inte The secret lives of Mormon wives.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Råder absolut sekretess på det.

Att vidga JF:s kontaktnät för att skapa fler och nya möjligheter för medlemmarna att knyta kontakter

Meningen med livet

Att skaffa hund!

Vice utbildningsansvarig

Linn Nilsson T4 (Kalix)

Guilty pleasure

När jag blandar oboy låter jag alltid lite av oboypulvret sjunka ner till botten och sen ligga kvar där så att man har lite choklad kvar på slutet...

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Juristens dag 2023, jobbade i garderoben på banketten och skulle sen försöka "hinna ikapp" på eftersläppet, det slutade med tidig hemgång och en lång natt på toan...

Att få vidareutveckla JR och prova på styrelsearbete! Sen ska det också bli väldigt roligt att få åka på de nationella representationsträffarna vid de andra lärosätena.

Meningen med livet

Riktigt svår fråga, jag tror att meningen med livet är väldigt subjektivt och det jag känner ger mig mening är när jag får människor runtomkring mig att må bra!

Klubbmästare

Alicia Nygren T4 (Stockholm)

Guilty pleasure

Förmodligen min tendens att svänga förbi sushin på ÅC lite för ofta för ekonomins bästa!

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Fråga Lisa...

Att tillsammans med nya styrelsen få skapa ett händelserikt år, ta sig an nya utmaningar och framförallt ha KUL!

Meningen med livet

Med risk för att låta cheesy men jag tror starkt på att göra vad man tycker är roligt och spendera tid med dem man älskar!

Presentation av redaktionen

Sportmästare

Elin Odelberg T4 (Sollefteå)

Guilty pleasure

Snittar ca 2-3 twilightmaraton i månaden.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Om det skulle skrivas ut i detalj skulle inte tidningen få ges ut.

Att få engagera så många som möjligt i JF-sport.

Meningen med livet

Pengar (så jag kan köpa fler plantor).

Chefredaktör

Hugo Sidenhag T4 (Umeå)

Guilty pleasure

Att sjunga (gallskrika) när alla hemma hör på.

Värsta sett/har hänt på utekväll (i Umeå)

Ser fram emot verksamhetsår

Det involverar en ej upplyst damm framför Rex...

Att få fortsätta utveckla de Facto och fylla den med spännande och intressant innehåll!

Meningen med livet

Sakrätten (ni T2:or har någonting att se fram emot på T3).

Oskar Viklund, T4

Redaktionschef

Jag heter Oskar och jag är de Factos nya redaktionschef. Jag är 21 och kommer likt vår förrförra chefredaktör från Norrlands riviera, Piteå. Som redaktionschef är jag chefredaktörens högra hand och kommer knega med allt från korrekturläsning av texter till att leka idébollplank. Jag kommer också ha en egen sida varje nummer, så ni är helt enkelt fast med mig under kommande verksamhetsår. Dessutom kan ni vända er till mig om ni vill skriva i de Facto men tycker att Hugo är för läskig.

På fritiden gillar jag allt från att vara ute i skogen till att spela instrument av olika slag. Under somrarna spelar jag också mittback i södra Norrbottens sämsta fotbollslag. Jag är väldigt taggad på att samarbeta med Hugo och Alex för att kriga fram 4 fantastiska nummer av de Facto!

Favoritmat som student?

Palt med ohälsosamma mängder lingonsylt

Guilty pleasure?

Varm bastu, blå älg

Alexandra Popova, T2

Layoutansvarig

Jag heter Alexandra (aka Alex) och jag är de Factos nya layoutansvarig! Jag är 22 år och kommer från Dorotea, som är en liten håla i Västerbottens inland. Som layoutansvarig har jag som uppgift att sköta tidningens layout och design i samråd med mina två kollegor på redaktionen. Något viktigt att veta om mig är att jag är estetare at heart och det utgör också grunden till det mesta jag håller på med på min fritid. Jag är sjukt taggad på att samarbeta med mina kollegor med de kommande numren; ni läsare har mycket att se fram emot kan jag säga!

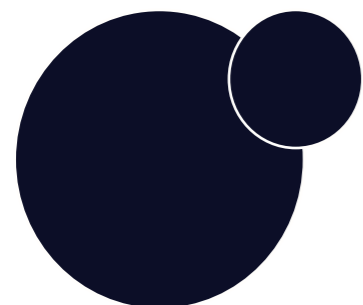
Favoritmat som student?

Ugnsnuggets och majonnäsdipp (kontroversiellt)

Guilty pleasure?

Usla filmer

En guide till att genomföra muntliga presentationer – och att tycka om det...

Jag stod vid trappan till scenen och kände mig hur lugn som helst. Idag skulle jag tala på en konferens om brottsoffer som tog plats i Malmö. I publiken hade jag omkring 450 personer. Jag hörde mitt namn presenteras, jag tog de tre trappstegen upp och sedan stod jag på scenen.

Alla blickar vändes mot mig och först kände jag hur värmen steg upp från bröstet, längs halsen och upp i ansiktet. ”Ser alla hur varm jag känner mig och kan de höra mina hjärtslag från myggan jag har fastsatt i kavajslaget? PAPAM, PAPAM, PAPAM” Vilopulsen var ingen vilopuls utan hjärtat slog hysteriskt. Min mun kändes torr och jag glömde vad jag skulle säga. Något manus hade jag inte då det var ett ämne jag kunde väldigt väl. Men nu var det svart. PANIK!

Jag minns att jag istället drog någon rolig historia om hur min son (då i 6-årsåldern) frågade mig om de i Malmö skulle förstå vad jag sade och jag svarade att det trodde jag nog. ”Men kommer du att förstå dem mamma, du vet väl att de pratar som Bruce i Hajar som hajar?” Stora skratt i publiken, min hjärndimma försvann och resten av presentationen gick alldeles utmärkt. Det var som att jag behövde värma upp mig själv och humor har alltid varit ett verktyg för mig att släppa på stress och press.

Jag vill inte påstå att jag är bäst i världen på att tala men det är sant när jag säger att jag faktiskt uppskattar att göra det. Men hur hamnade jag där och vilka tips har jag till dig som läser det här?

Nedan kommer 11 punkter som jag vill dela med mig av till dig som en slags guide till att lära sig att tycka om att presentera.

Inför presentationen:

1. Skriv ett manus för den publik du kommer att ha framför dig. Lagg nivån utifrån åhörarna, då kommer du närmare dem. ”Tala till bönder på bönders vis” låter lite fördomsfullt men nivån är viktig. Kom ihåg att det är en konst att göra det komplicerade enkelt.

2. Stryk därefter hälften av orden och skriv dem på manuskort (om du vill ha några).

3. Om du har knappt om tid, lär dig inledningen väldigt bra samt de allra sista meningarna för att lämna ett starkt intryck. Om inledningen sitter bra så är du uppvärmd då du har kommit in en bit i din presentation och åhörarna slappnar av allt eftersom de får förtroende för att du kan det du pratar om. De slipper vara nervösa för din räkning.

4. Öva hemma, framför spegeln, framför hunden eller katten, spela in och plåga dig till döds med att titta och lyssna på dig själv.

5. Strunta i perfektionen, försök hellre att berätta lite fritt än att fastna i långa nedtecknade besvärliga meningar.

6. Ställ frågor i din presentation och besvara dem själv. Jag är ett stort fan av frågor och svar.

Under presentationen:

7. Se glad ut även om du inte alls är det, ”fake it ’til you make it” fungerar alltid. Glädje smittar och din egen hjärna lurar av att du ler.

8. Stå stadigt, vifta inte för mycket, ha inte lösa papper, hellre ett block som du kan placera i armvecket. Om du använder dator, var skicklig på scrollfunktionen – alternativt anamma mitt tips om lite text (se punkten 2). Håll inte i några pennor och prata inte in mot eventuella bilder bakom dig.

9. Variera tonläget (funkar bäst när du berättar fritt, se punkten 5).

10. Kom ihåg att alla vill höra det du ska säga och att det är du som är experten i rummet! Stressa inte utan låt det ta den tid som krävs.

Och framöver:

11. Gör det om och om igen! Utsätt dig för att prata inför andra i små och stora sammanhang, gör det till slentrian, det är sällan pulsen ökar inför vardagliga sysslor...

Och som sagt, jag utger mig inte för att vara perfekt, men att tala är en stor del av mitt arbete och jag tycker verkligen om det. I och för sig tror jag att jag hellre förklarar än håller långa monologer...

Inspektör Nina Nilsson Rådeström

JR - mötet mellan lagen och lekmän

Man brukar lite självgott säga att jurister är samhällets ryggrad, och till viss del kanske det stämmer. Dagens samhälle präglas av juridik – faktum är att juridiken finns överallt direkt och indirekt. För att åka buss måste du köpa en bussbiljett (och det är ett form av avtal), vill du måla om ett hus i ett detaljplanerat område måste du söka bygglov, och vill du skilja dig från din partner behöver du genomföra en bodelning. I dessa situationer är det fördelaktigt att ha juridiska kunskaper men att anlita en jurist är något som ofta är förenat med stora kostnader för den enskilde. Därför är det lysande att juriststudenternas rådgivning (JR) finns!

JR är nämligen en kostnadsfri rådgivningstjänst som bedrivs av juriststudenter på Umeå universitet. När jag först fick möjligheten av redaktionen att skriva ihop en text om JR tänkte jag att det var svårt att komma på någonting nytt att skriva om som inte låter alltför informerande. Vi har exempelvis en trevlig stund tillsammans med fika och kaffe, men JR är faktiskt mer än det. JR innebär en möjlighet att faktiskt hjälpa människor som har hamnat i prekära situationer och inte har möjlighet att anlita ett juridiskt ombud, vilket bidrar till att allt fler människor oavsett socioekonomisk bakgrund får en chans till rättvisa!

Att medverka på JR-mötena bidrar även till en bredare juridisk förståelse hos studenter och förvaltar man uppdraget väl kan man garanterat göra stor skillnad, både för sig själv och för andra. Att besvara frågor från gemene man ställer krav på rådgivare att förklara juridik på ett icke-juridiskt sätt. I allmänhet är människor inte brydda om att få långa rättsfallsreferat med massa krångliga juridiska

termer. Detta bidrar till att man får träna en annan typ av juridiskt skrivande vilket också är något som jag tror bidrar till att man får med sig goda erfarenheter till arbetslivet.

Om du skulle vilja dyka upp på JR finns det lite bra saker att ha koll på:

1. Det finns inget tvång att ta på sig ett case när man medverkar på mötet.
2. När du svarar på ett case finns det per automatik en friskrivningsklausul som friskriver dig från ansvar vid eventuella fel. Självlärt ska du alltid besvara frågorna utifrån bästa förmåga men du riskerar inte några personliga påföljder om du skulle skriva fel.

De personer som har svarat på fem case under året får ett diplom och de tio personer som svarat på flest cases får även en pin för sitt engagemang.

JR hålls varje torsdag 12:00–13:00 i Sam G.515. Hoppas vi ses!

Linn Nilsson,
Vice Utbildningsansvarig

PROFESSIONELLT

HÖGA AMBITIONER OCH VARM GEMENSKAP

På Cederquist vill vi hålla hög kvalitet i vår leverans och samtidigt ha en varm företagskultur där vi kan utvecklas tillsammans. Expertis och noggrannhet är centralt för oss, men det är lika viktigt att vi trivs i våra team. Vi tror på att upprätthålla en personlig och nära relation, både med våra kollegor och kunder.

Våra arbetsgrupper rankas ständigt bland Sveriges främsta, vilket vi ser som ett bevis på att en stark företagskultur inte bara gör arbetet roligare utan också leder till bättre resultat.

Utvecklas med oss på karriar.cederquist.se

CEDERQUIST

Intervju med Thomas Bull

Thomas Bull är en yrkesverksam jurist med omfattande erfarenhet inom den offentliga rätten. Han tog examen 1992 från Uppsala universitet, och sedan dess har han haft en otroligt mångfacetterad och intressant karriär. Han har doktorerat, forskat och de senaste drygt tio åren varit justitieråd i Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). Från och med den 1 mars detta år tjänstgör han dock som Sveriges Justitiekansler. Det var mot bakgrund av denna förändring - han hade inte än trätt in i den rollen - som jag i februari månad tog kontakt med Thomas och frågade om en intervju för att ta del av hans intressanta karriär.

Vi inleder vår konversation med att diskutera hur han kom in på det juridiska spåret. Thomas beskriver hur han från början hade siktet inställt på att läsa journalist, men att han istället hamnade på juristlinjen efter att ha fått det rekommenderat till sig av en vän som även läste till jurist. Väl inne på JP tog det ett tag, men tillslut fann han ett sant intresse för juridiken. När jag frågar honom om hur studietiden var beskriver han det som en tid som till viss del karakteriserades av stress och press - även om det kanske kom senare i hans tid som student - men att det motverkades av att studera med andra, någonting som han särskilt lyfter fram. Han betonar även vikten av en god studieteknik, som han dock samtidigt framhäver är någonting som man själv måste arbeta fram.

Det var dock inte uppenbart att Thomas skulle ägna sig åt just den offentliga rätten. Förvisso hade han på ett visst sätt haft ett intresse av offentlig rätt sedan tidigare, då han trots allt från början tänkt bli journalist och således hade ett intresse för samhällsfrågor. Längre hade han dock istället siktet inställt på vad som kanske kan benämnas som marknadsjuridik:

“Som de flesta studenter hade jag nog föreställt mig att jag skulle ut på den privata arbetsmarknaden, och jobba på en byrå eller ett företag eller en bank.”

Efter att ha skrivit en uppsats i allmän rättslära började dock Thomas fundera mer på sin framtid efter examen, och insåg då att hans framtid istället låg i att doktorera. Att det blev just offentlig rätt var i det närmaste ett resultat av den uppsats - den hade handlat om rättigheter, och när det skulle översättas till mer praktisk juridik var den offentliga rätten det naturliga valet.

Foto: Micke Lundström

Det dagliga arbetet under tiden som doktorand beskriver Thomas som kantat av valfrihet, men som samtidigt förutsatte att man kunde arbeta med nära nog samma sak under en lång tid. Således är han ärlig med att valet att doktorera kanske inte skulle passa någon som vill ha variation från dag till dag, men att han definitivt annars hade rekommenderat det, och uttrycker även:

“Det var bland det bästa beslut jag har tagit i livet, professionellt sett”

Efter att ha doktorerat fortsatte Thomas sin karriär inom akademien. Han stannade på Uppsala universitet och fortsatte med sin forskning. Efter ett antal år trädde han även in i rollen som professor i konstitutionell rätt, och höll således i kurser och undervisningsmoment. Jag frågar honom om denna bakgrund har gett honom ett unikt perspektiv i hans roll som justitieråd, vilket han i stort besvarar nekande - alla justitieråd framhåller han som ytterst kvalificerade trots bakgrund. Samtidigt medger han att prejudicerande instanser tjänar på att ha olika medlemmar med olika bakgrunder, vilket han upprepar även senare under intervjun.

Men hur kommer det egentligen sig att han i slutändan hamnade på HFD? Det hela började med att kollegor uppmanade honom till att söka, och efter att ha granskat domar från högsta instanser under större delen av sitt yrkesliv hade han byggt upp en naturlig nyfikenhet kring deras arbete. Efter att ha först fått avslag till HD sökte han året efter en tjänst på HFD, och fick ett jakande besked.

Arbetet inom HFD är unikt och skiljer sig till stor del från vad vi studenter generellt sett får lära oss om de processuella reglerna. I vissa

unika fall förekommer muntliga förhandlingar, men stora delar av arbetet är skriftligt. Justitieråden får sällan se eller interagera med parterna, och mål avgörs istället på möten mellan domarna, s.k. “dömande möten”. Mycket annan tid går åt till att läsa på inför dessa möten samt till att besluta om ansökningar om provningstillstånd.

Samtidigt är HFD unik eftersom det trots allt är en prejudikatinstans, och Thomas framhåller att det leder till ett arbete som skiljer sig från lägre instanser:

“I en prejudikatinstans är det andra typer av överväganden än om man är domare i lägre instans. Då ska man lösa konkreta problem för de parter som står inför en. I en prejudikatinstans handlar det i högre utsträckning om att hitta lösningar på problem som inte bara är för de parterna utan där det gäller frågor som en massa människor berörs av. Då ska vi hitta en lösning som kan fungera i alla de tänkbara fall i framtiden där den här frågan dyker upp igen.”

Jag frågar Thomas om det någonsin händer att han i efterhand ångrar domar han ställt sig bakom. Han framhåller att det givetvis händer att det finns situationer där han kan se styrkor i den argumentation som andra justitieråd för. Han kan dock inte erinra sig att han ångrat en dom:

“Jag har verkligen försökt leva efter idén att jag ska kunna se mig själv i spegeln för varje dom jag skriver under, och kunna säga ‘jag står för det här’. Annars ska jag vara skiljaktig [...] Jag har inget bra exempel i vart fall där jag kan säga ‘det där ångrar jag verkligen’”

När vi diskuterar HFD tar jag även tillfället i akt och frågar honom om vilken roll en prejudicerande instans ska ha - hur mycket domstolen ska "skapa rätt". Ska en prejudicerande domstol vara extensiv i hur och vilka mål den avgör, eller ska den vara restriktiv? Detta är en relevant fråga, där perspektiv som demokrati och effektiva rättsorgan spelar in, och en som nog inte har ett rätt eller fel svar. Thomas framhåller att en prejudicerande domstol som HFD ska dra sig för att ändra rätten när klara regler finns, men annorlunda är det när rättsläget karakteriseras av ett vakuum:

"Det här verkar lagstiftaren inte ha tänkt på, det finns inga regler, det måste vara på något sätt för nu undrar alla hur det ska bli - då så sätter vi ner foten [...] Det tycker jag väl är klokt."

Den här inställningen nyanseras när Thomas samtidigt framhåller att vissa frågor endast kan lösas effektivt av riksdagen.

"Det finns saker som bara lagstiftaren kan göra bra. Domstolens lösning kommer att vara en tillfällig lösning som kommer halta och leda till fler problem som också måste lösas i domstol."

Thomas spenderade 12 år i HFD innan han gick vidare till posten som justitiekansler. Det hela började med ett samtal där han blev tillfrågad, som i slutändan mynnade ut i ett jakande besked. Men varför valde han att tacka ja?

"Det här är nog sista chansen att göra något nytt, professionellt sett [...] det kanske vore kul och spännande och en utmaning att göra något annat nu."

Det är uppenbart att Thomas ser fram emot den nya rollen han snart ska träda in i, men en särskild aspekt av det arbetet som han betonar är frågorna om yttrande- och tryckfrihet. JK är trots allt, enligt svensk lag, den enda som får väcka åtal i mål om yttrande- och tryckfrihetsbrott.

"Det här verkar lagstiftaren inte ha tänkt på, det finns inga regler, det måste vara på något sätt för nu undrar alla hur det ska bli - då så sätter vi ner foten [...] Det tycker jag väl är klokt."

Jag tar tillfället i akt att fråga Thomas om JK:s roll som tillsynsinstitut av domare. Detta är trots allt en kontroversiell aspekt av justitiekanslerns arbete, då JK sorterar in under regeringen, och i en omtalad utredning (SOU 2023:12) framfördes åsikten att justitiekanslerns tillsyn av domare bör upphöra. Thomas framhåller att han, i samtal med tidigare justitiekansler, inte har hört någonting annat än att justitiekanslern får arbeta ofredad av regeringen. Samtidigt delar han uppfattningen att denna tillsyn kan vara problematisk, även om det är en möjlighet som Thomas menar inte har brukats av JK de senaste åren:

"Det finns det här optiska problemet [...] det ser lite konstigt ut att regeringens handgångna man ska kunna gå in och kritisera domstolar, och det är ju också något som JK, av just det skälet, har avhållit sig från att göra. Man har inte utövat tillsyn över domstolar i någon större grad alls, utan fokuserat på statliga myndigheter i den mån man har utövat tillsyn."

Samtidigt beskriver han hur JK även i allmänhet i allt mindre utsträckning har ägnat sig åt tillsyn, då större fokus har behövt läggas på en annan aspekt av arbetet, nämligen rollen som statens ombud. Justitiekanslern är trots allt den som representerar staten när denna stäms i domstol. Detta är någonting som fick Thomas att fundera en extra gång innan han tackade ja, men han tackade trots allt ja ändå, på grund av en viktig insikt:

"Jag inser ju exempelvis att som statens advokat kommer man kunna få föra talan för saker som man själv personligen kanske inte håller med om, men det är ju rollen som alla advokater har i hela rättssystemet, att du kan företräda klienter där du i sak inte tycker att klienten har rätt men det är ditt jobb att företräda klienten på bästa sätt. På så sätt skiljer det sig inte från andra roller där man ska företräda ett intresse."

Då Thomas är yrkesverksam inom den offentliga rätten tar jag även och frågar honom om det finns någon utveckling inom rättsområdet som särskilt oroar honom. Han nämner två frågor som inte nödvändigtvis oroar honom, men som intresserar honom särskilt: offentlighetsprincipen samt att myndigheter ser medborgarna som kunder:

"Man undrar om offentlighet egentligen är huvudregeln, eller om sekretesslagstiftningen har vuxit så mycket och på så olika sätt att det inte är riktigt sant det där, att vi har ett öppet och transparent samhälle [...] Sedan tänker jag också på en annan sak som stör mig litegrann; det är att jag tycker att många myndigheter inte verkar betrakta människor som medborgare utan som kunder."

När sedan intervjun lider mot sitt slut frågar jag även Thomas om han har några tips till juriststudenter - dels som jurister, dels som studenter - och hans budskap är tydligt. Våga satsa på utbildningen, men gå inte under om man får ett U, men även:

"[Var inte] så ängslig. Och då menar jag: var inte så nervös inför nya saker, eller så orolig för vad andra ska tycka. Våga göra grejer som känns lite svåra. Kasta dig ut litegrann; det kan väl inte gå så illa annat än att det blir ett magplask, och det klarar man ju. Och var inte så fundersam över att alla kanske inte gillar allt man gör."

Min sista fråga som jag ställer är om han hade kunnat rekommendera ett arbete med den offentliga rätten:

"Absolut"

När vi sedermera tackar varandra, kan jag konstatera att jag har fått insikt i en mycket intressant karriär inom den offentliga rätten. Jag har även fått med mig en viktig lärdom: våga testa utan fruktan. Jag hoppas således att denna intervju varit lika givande för er läsare, som den varit för mig.

Hugo Sidenhag,
Chefredaktör

Intervju: Anna Sundén Larsson

Ärofyllda insatser uppkommer ofta för att motverka ett existerande mörker. Röda korset uppkom exempelvis som ett resultat av det blodiga slaget vid Solferino. Brottsoffermyndigheten är inte annorlunda. Företeelsen att brottsoffer lämnades utanför rättsskyddet - utan möjlighet till upprättelse när skadestånd och försäkring inte hjälpte - ledde till att brottsoffermyndigheten inrättades i mitten av 90-talet. Brottsoffermyndigheten blev således svaret på detta problem. Det till trots är det en organisation som ofta hamnar i skymundan - av jurister på grund av att mycket fokus hamnar på den klassiska triaden av advokat, domare, åklagare, och av lekmän på grund av den generella okunskapen om myndighetens existens.

Så vad är då Brottsoffermyndigheten, eller BrOM som det förkortas, och hur ser arbetet ut där som jurist? För att få svar på den frågan sökte vi en intervju med Anna Sundén Larsson. Anna, som ursprungligen är från Piteå, är en jurist med examen från Umeå universitet, och har spenderat en stor del av sin karriär på myndigheten. Idag innehar hon posten som beredningsansvarig beslutsfattare, vilket medför ansvar för beredningsjuristerna på myndigheten. Vad en beredningsjurist är och gör återkommer vi till senare.

Vi börjar med att fråga Anna hur hon hamnade på BrOM. Hon beskriver att intresset för att arbeta där kom tidigt, även om hon från början hade planer på att arbeta med EU-rätt. Många faktorer samspelade för att skapa detta intresse. Framst var en fascination för det unika sättet som brottsskadeersättningen fastställs på - hur skador på grund av brott ska översättas till ekonomisk kompensation - och möjligheten att få bidra till att brottsoffer får någon form av upprättelse. "Jag tyckte inte att det i alla domar var så väl beskrivet hur man kommer fram till kränkingsersättningens storlek, och även tanken på att ge brottsoffer upprättelse är väldigt intressant [...] det är i grunden en väldigt svår fråga att sätta ett pris på det oersättliga."

Brottsoffermyndigheten är rikstäckande och sorterar in som statlig förvaltningsmyndighet under Justitiedepartementet. Uppgifterna är många, och verksamheten bred. Exempelvis utgör myndigheten en källa för information till och om brottsoffer samt bidrar även ekonomiskt till olika former av viktimologisk forskning. Den uppgift BrOM är mest känd för är dock att betala ut statlig ersättning till brottsoffer. Således ägnas mycket tid på myndigheten åt fyra författningar: brottsbalken, skadeståndslagen, brottsskadelagen och förvaltningslagen.

Vi frågar Anna om det juridiska regelverket som appliceras och används dagligen ändras ofta, eller om det är statiskt till sin natur. Generellt sett beskriver hon att lagarna generellt sett inte förändras på ett sätt som påverkar myndighetens arbete, och att nivåerna för ersättning har förändrats relativt lite sedan myndigheten inrättades, även om en större reform av dem skedde 2022. Samtidigt beskriver Anna hur det på senare år har skett ett fokusskifte från gärningsperson till brottsoffer, vilket hon anser att höjningarna av ersättningsnivåerna är en del av. Denna förändring är en som Anna under intervjun ställer sig positiv till.

Anna ansvarar som sagt för beredningsjuristerna. Denna yrkesroll kan med glimten i ögat jämföras med en detektiv. Som beredningsjurist ansvarar man för att de ärenden om brottsskadeersättning som myndigheten får in blir utredda. Detta involverar främst att beställa in relevanta handlingar från andra parter och myndigheter. Som exempel nämner Anna domen i fråga om en sådan finns, uppgifter om gärningspersonens betalningsförmåga och att kontakta försäkringsbolag eller vårdgivare. Arbetet är alltså i mångt och mycket som en handläggare, där beställning av handlingar kompletteras med upprättandet av ett förslag på beslut. Man kan även, via extra utbildning, erhålla rätten att inte bara skriva dessa förslag, utan även att effektivt besluta i ärenden. Om rättsområdet är oklart kan det även innebära att den föredragande juristen måste göra en rättsutredning.

Detta är kärnan i rollen som beredningsjurist. Samtidigt beskriver Anna hur det även kan tillkomma andra uppgifter, som är annorlunda till sin karaktär:

"Man är även protokollförare i nämnden [det högsta organet inom brottsoffermyndigheten, som avgör ärenden av principiellt intresse, reds. anm.] vilket är väldigt kul att lyssna på, och om det finns ett intresse kan man även få en utbildning så man kan föreläsa om brottsskadeersättning på mässor och liknande."

Som anknytning till den tidigare frågan om rättsområdets statiska karaktär frågar vi Anna om man erhåller expertis inom detta väldigt nischade område genom att arbeta på Brottsoffermyndigheten, och svaret är jakande: "Det bästa med jobbet är att man blir expert på kränkingsersättning."

Detta beskriver hon sedan som en väldigt meriterande kunskap att ha, särskilt i arbeten där brottsoffer är en pusselbit; målsägande-biträde, advokat, men även domare nämner hon särskilt. Vidare trycker hon på att tiden som beredningsjurist får tillgodoräknas i tiden som tingsnotarie, om man skulle gå den banan.

”Man måste ha en distans till jobbet, och lämna jobbet på jobbet”

På grund av de ärenden som brottsoffermyndigheten får in frågar vi även om det är lätt att arbetet blir påfrestande. Anna framhåller att mycket av arbetet är skriftligt, och att det nog underlättar psykiskt. Hon håller dock med om att det kan vara svårt, men framhåller samtidigt:

“Man måste ha en distans till jobbet, och lämna jobbet på jobbet.”

Samtidigt beskriver hon hur brottsoffermyndigheten internt karakteriseras av transparens och assistans, där man fritt kan tala med varandra, och att hjälp alltid finns om arbetet skulle bli för utmanande.

Slutligen tar vi även tillfället i akt att ställa frågor av mer materiell karaktär. För er medlemmar i föreningen som inte har läst skadeståndsrätten på T3 ännu, så finns det en kedja för hur man ska få ersättning från en gärningsperson vid brott. Skadestånd är det första man måste söka, försäkring är det andra. Brottsskadeersättning från brottsoffermyndigheten täcker endast upp det som inte ersatts via dessa två vägar. Just nu finns det dock ett förslag på att brottsskadeersättning ska vara det första som betalas ut. Vi frågar Anna hur BrOM ställer sig till förändringen. Hon beskriver det som en reform som nog hade lett till större arbetsbörda för myndigheten, men som samtidigt är en nödvändig förändring för att underlätta för brottsoffer att få ersättning; ett tillvägagångssätt som idag stundom kan vara tämligen komplext.

Brottsoffermyndigheten är som sagt en myndighet med spetskompetens, som ofta hamnar i skymundan. Samtidigt är det en myndighet som gör mycket gott, och som via sitt arbete bidrar till att hjälpa brottsoffer få rättvisa. Och även om arbetet bitvis kan vara utmanande, är det ett sätt att inte bara erhålla erfarenhet och god merit, utan även ett sätt att bidra till rättsutvecklingen och upprättelse för brottsoffer.

Hugo Sidenhag, Chefredaktör & Oskar Viklund, Redaktionschef

Ansök till höstens praktikplatser!

Tax internship finns på flera orter!

www.pwc.se/karriar

En imposter med imposter syndrome

I teorin är det väldigt enkelt att vara nybörjare på något. Egentligen är det bara att hänga med, göra sitt bästa och lära sig nya saker utan någon som helst förväntning på en. Tyvärr är verkligheten sällan så enkel. Det är väldigt lätt att känna sig som en utomjording, att tänka att alla andra verkar kunna mycket mer än jag och förr eller senare kommer alla inse det också. Jag får absolut inte visa att jag inte hänger med, för då blir jag avslöjad.

Just den känslan av osäkerhet har ett namn, nämligen imposter syndrome. Imposter syndrome kan till exempel innebära en rädsla för att kollegor i en jobbsituation ska upptäcka att du inte alls har de kvalifikationer du anställdes för att ha. Det är inte farligt att känna imposter syndrome. Faktum är att det är väldigt vanligt för högpresterande personer att känna på det sättet. Till och med Einstein ska ha sagt: ”Den överdrivna aktningen som visas för mitt livsverk får mig att känna mig illa till mods. Det får mig att tänka på mig själv som en ofrivillig svindlare”. Ofta jobbar personer som känner av imposter syndrome extra hårt för att inte bli ”avslöjade” och kanske är det därför de har blivit framgångsrika. Men ofta bidrar den känslan till en onödig stress, som ingen mår bra av.

Det är säkert tänkt att vara en tröstande insikt att fler personer känner samma sak. Om till och med Einstein ibland tvivlade på sig själv är det väl okej att en liten T2:a på juristprogrammet i Umeå också gör det ibland. Att påminna sig själv om att många känner likadant är i alla fall det vanligaste tipset som dyker upp vid en snabb googling om tips för att hantera imposter syndrome.

Samtidigt kan det skapa en paradoxal känsla. Vetskapen om att det är vanligt bland framgångsrika personer att känna sig som en bluff får mig att känna mig ännu mer som en imposter. Är jag verkligen berättigad att känna att jag inte hör hemma och att någon en dag kommer avslöja mig? Är jag ens bra nog att tvivla på mig själv? Kanske är det just dessa tankebanor som avslöjar mig. Inte avslöjar mig som en person som inte kan någonting, utan som en person som kan tvivla på min egen förmåga ibland.

Oavsett om man är berättigad att känna sig som en bluff eller inte, är det ändå jobbigt att tvivla på sig själv. Om du har läst så här långt i hopp att jag ska ha en färdigskriven lathund som jag snabbt kan mejla över måste jag tyvärr göra dig besviken. Jag låter det vara osagt om lösningen enbart kan vara att veta att fler personer känner likadant. Men det jag ändå tänker är att om framgångsrika personer går runt och tvivlar på sin egen förmåga och ändå lyckas, så kanske det finns hopp för oss andra också. Om den tillsynes mest själv-säkra personen egentligen inte heller har full koll, trots att det verkar så, är det väl okej att jag också är osäker ibland. Kanske är det inte tvivlet som avgör hur saker och ting går, utan hur man hanterar det.

Rebecka Öhman

Quiz!

Nytt för i år är att de Factos quiz har gått från underhållning när telefonen är urladdad och strömmen har gått till en tävlingsmöjlighet med (enligt Oskar) fina priser! Alla svar går mer eller mindre att hitta i detta nummer så kryssa ner Juno, Lawline och ChatGPT. Nu kör vi!

Fråga 1

Vad kallas den psykologiska term där den som är drabbad känner att den inte förtjänar den framgång som den nått?

1. Dunning Kruger-effekten
2. Kognitiv dissonans
3. Global uppvärmning
4. Imposter syndrome
5. Stockholmssyndrom

Fråga 2

Ungefär hur många satt i publiken när inspektor Nina skulle tala på en konferens i Malmö om brottsoffer?

1. 12
2. 250
3. 450
4. 666
5. 1200

Fråga 3

Vad är meningen med livet enligt ”Liftarens guide till galaxen”, vars namn vi definitivt inte lånat till detta nummer?

1. Varm bastu, blå älg
2. Usla filmer
3. Att skapa mening för sig själv
4. Sakrätt
5. 42

Fråga 4

Vem ansvarar för JR, den kostnadsfria rådgivningstjänsten som bedrivs av juriststudenter på Umeå universitet?

1. Linn Nilsson
2. Alice Sandqvist
3. Rakso Dnulkev
4. Isak Östman
5. Hugo Sidenhag

Fråga 5

Vem skrev bokserien ”Sagan om Häxkarlen”? Författarens namn liknar regissören till filmen Solaris från 1972.

1. Creed Bratton
2. Victor Leksell
3. Henry W. Jones, Jr
4. Andrzej Sapkowski
5. Tom Selleck

Fråga 6

Under vilket departement går Brottsoffermyndigheten?

1. Socialdepartementet
2. Justitiedepartementet
3. Försvarsdepartementet
4. Statliga kommissionen för att bilda statliga kommissioner
5. Utrikesdepartementet

Fråga 7

Vem har nyligen blivit justitiekansler efter att ha jobbat 12 år på högsta förvaltningsdomstolen?

1. Jan Leidö
2. Thomas Bodström
3. Sören Öman
4. Thomas Bull
5. Alexandra Popova

Fråga 8

Vem ska ni stämma för förtal om, ja, förtal begås i de Facto under detta verksamhetsår? Hint: Vem är ansvarig utgivare.

1. Vera Dahl (ordförande)
2. Hugo Sidenhag (chefredaktör)
3. Lisa Bäcklund (informationsansvarig)
4. Mortadha Sary (president Elsa Umeå)
5. Elin Odelberg (sportmästare)

Fråga 9

Vem spelar rollen som presidenten i filmen ”Mars Attacks!”?

1. Jack Nicholson
2. Bob Odenkirk
3. Jessica Alba
4. Glenn Close
5. Gabriel Macht

Fråga 10

I vilka mål är JK den enda som får väcka åtal?

1. Tryck- och yttrandefrihetsmål
2. Brott som har begåtts i länder som Sverige inte erkänner som stater
3. Högförräderi och liknande brott
4. Brott mot genévekonventionen
5. Målbrott

Fråga 11

Vilken författning jobbar Brottsoffermyndigheten inte med?

1. Brottsbalken,
2. Skadeståndslagen
3. Brottskadlagen
4. 12 kap. byggningsbalken
5. Förvaltningslagen

Till skillnad från hur juridiken brukar se ut finns det i detta quiz bara ett rätt svar per fråga. En huvudregel, inga undantag. Flest korrekta svar vinner. Skulle mer än en person ha lika många rätt kommer en vinnare slumpas fram genom en mycket demokratisk spin the wheel. Alla som kommer topp 3 kommer dessutom publiceras i nästa nummer så svara inte för bra (vi har inte plats att ägna en hel sida till de skarpaste hjärnorna på juristprogrammet). Lämna in era förhoppningsvis korrekta svar via enkäten som kommer läggas ut på sociala medier, lycka till!

Oskar Viklund, Redaktionschef

Assar recenserar

Hej, jag heter Assar och går T8. Kul att filmtexterna fortsätter ytterligare ett styrelseskifte. Juristens guide till galaxen för tankarna till en viss typ av film. Rymden och utomjordingar har funnits på den vita duken under i princip hela filmhistorien. I alla fall har ni kanske hört om "Resan till månen" av Georges Méliès från 1902. Sen dess har både filmen och bilden av rymden förändrats. Det har varit snack om att vi skulle åka till Mars 2030 typ hela mitt liv, vilket känns ganska avlägset. Men när människans rymdresor är begränsade får man luta sig mot filmkonsten istället. Här kommer 4 filmer på temat som jag tycker ni ska se.

Galaxy Quest (1999) Regi: Dean Parisot

Galaxy Quest är en parodi på både Star Trek och dess fans. I filmen är Star Trek utbytt till "Galaxy Quest" men det går att förstå att det är Star Trek som menas. "Galaxy Quest" är i filmen nedlagd och seriens skådespelare åker runt på konvent och träffar alla nördar som avgudar dem. Dynamiken bland skådespelarna är knackig men de måste hålla masken för fansen och pengarnas skull. En av skådespelarna, han som får största delen av strålkastarljuset, blir kidnappad av vad han tror är galna fans, men de är riktiga utomjordingar som har sett serien och inte förstår att det är fiktion. Utomjordingarna behöver hjälp att slåss mot deras ärkefiende och eftersom Galaxy Quest-serien i filmen går ut på att slåss mot utomjordiska fiender tänker de att det bara är den fiktiva besättningen som kan hjälpa dem. Även fast filmens målgrupp består av Star Trek-fans främst, går den att uppskatta ändå eftersom den lyckas att skämta om Star Trek utan att göra det för lökigt. Star Trek har en sådan plats i den populärkulturella historien att klyschorna som parodieras går att hänga med i och skratta åt även fast man inte sett en ruta av serien.

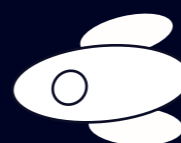
Solaris (1972) Regi: Andrej Tarkovskij

Som filmnörd har jag hamnat mer eller mindre frivilligt i diskussioner om vilka som är de bästa filmerna. Stanley Kubricks 2001: A Space Odyssey dyker upp mer än man skulle önska. Solaris är 2001: A Space Odysseys pretentiösa syskon (den är ganska långsam och på ryska). Har man sett 2001 eller velat se den kan man även titta på Solaris som jag tycker är minst lika bra. Filmen utspelar sig ombord en rymdstation som kretsar runt planeten Solaris. Huvudpersonen Kris Kelvin åker dit för att undersöka om stationen fortfarande ska vara kvar. Innan han åker träffar han sin far som även han tidigare har varit på Solaris, men åkte hem när han började se och uppleva väldigt konstiga saker under sina expeditioner på planeten. När Kris Kelvin väl kommer fram till rymdstationen är besättningen och stationen inte i det bästa skicket och efter ett tag börjar även Kris att se och uppleva konstiga saker, främst att hans döda fru också är ombord. Filmen är psykologisk och analyserar hur människor agerar i pressade situationer samtidigt som det är Sci-Fi vilket innebär en väldigt cool scenografi.

UFO Sweden (2022) Regi: Victor Danell

Sverige har inte överdrivet mycket Sci-Fi att skylta med. Men för några år sedan kom en film som ni via namnet förstår handlar om UFO. Den utspelar sig i Norrköping där den föräldralösa tjejen Denise ältar sin pappas försvinnande och flera år senare ska undersöka vad som hände. Hennes pappa var med i en lokal UFO-klubb som gjorde mätningar via SMHIs mätstation som finns i Norrköping. Filmen går ut på att hon själv börjar undersöka vad som hänt med hjälp av det som finns kvar av UFO-föreningen. De märker snart att det är något som inte stämmer och att SMHIs mätstation kanske är något annat. Utöver att det är en svensk UFO-film är det kul att den utspelar sig på 90-talet vilket ger filmen extra krydda. 90-talets Norrköping verkar ha varit ganska grått. Tanken på att det kanske har landat UFO där blir därför mer osannolikt vilket gör att UFO-klubbens medlemmar får ett annat djup. I alla amerikanska filmer landar de ju typ på Vita husets gräsmatta och inte i Norrköping. Det går att säga vad man vill om svensk film, som sällan har den största budgeten vilket gör att det blir filmer av ett visst snitt. Därför är det roligt när det finns svenska filmer som väljer något annat och de får till det. Filmen är sevärd och jag rekommenderar den starkt.

Mars Attacks! (1996) Regi: Tim Burton

På samma sätt som Galaxy Quest skämtar om Star Trek gör Tim Burton parodi på 50-talets Sci-Fi i sin film Mars Attacks! Filmen är modern och det som parodieras har blivit typiska inslag i Sci-Fi vilket gör att den går att uppskatta utan att ha sett ex. The day earth stood still från 1951. Filmens handling är att utomjordingar anfaller jorden och alla karaktärer agerar som i en B-film från 50-talet. Eftersom Tim Burton var som störst på 90-talet kunde han få med sig många kända namn, även i små roller. Jack Nicholson spelar exempelvis USAs president och Glenn Close spelar hans fru. Det gör att korta scener kan bli extremt roligt för att det är ex. Jack Black som spelar en vapengalen amerikan. Hela filmen går ut på att se hur USA handskas med invasionen och hur de ska slå tillbaka. Vill man inte se 50-tals filmer för att skratta åt hur dåliga de är kan man se den här och skratta åt hur de filmerna tolkades av Tim Burton.

Vill du vara med och forma framtidens näringsliv?

Du är vår framtid och vi vill gärna satsa på dig redan nu.
Gå med i vårt studentnätverk Vinge Talang för att få inbjudningar till
events, kontaktsamtal och mycket mer.

Vinge Talang – bryggan mellan juristlinjen och byrålivet.
Upptäck mer och gå med på vinge.se/vingetalang

vinge.se

VINGE